

GRZEGORZ MISIURA

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIĄ I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM ZA 2023 ROK

PRACOWNICY

W 2023 r. pracownikami Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym byli: ks. dr hab. Sławomir Zych (adiunkt, dyrektor) i dr Paweł Sieradzki (starszy specjalista).

Ponadto do 31 stycznia 2023 r. w ramach prowadzonego zadania zleconego w projekcie Ministerstwa Edukacji i Nauki pt. „Organizacje polonijne za granicą – badanie naukowe, archiwum cyfrowe i centralna baza danych”, w Ośrodku byli zatrudnieni jako eksperci: mgr Maria Anna Furtak, mgr inż. Piotr Koryciński, mgr inż. Paweł Golianek, inż. Krzysztof Winiarski, Tomasz Wośko, inż. Paweł Woźniak, inż. Dominik Boryc oraz dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL, jako starszy specjalista. W skład zespołu naukowo-badawczego weszli również: ks. dr Piotr Jaworski, Monika Karpuk, Piotr Pluta, Beata Antosiewicz, Teresa Nohal, dr Paweł Juśko.

Siedziba Ośrodka znajdowała się w następujących miejscach: ul. F. Chopina 29 m. 15 A (do 31 stycznia 2023 r.), Centrum Transferu Wiedzy 42 (1 lutego – 31 października 2023 r.), Collegium Iuridicum ul. Spokojna 1 p. 411 (od 1 listopada 2023 r.).

Dr GRZEGORZ MISIURA – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Historii, Ośrodek Badań nad Dziejami KUL; e-mail: grzegorz.misiura@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1161-0184>.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

PUBLIKACJE I DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

1. Ośrodek:

- „Studia Polonijne” 45(2023) – zmiany w Radzie Naukowej: dołączył dr hab. Sławomir Łukasiewicz, prof. KUL, dr Paweł Sieradzki został jej wiceprzewodniczącym; sekretarz Komitetu Redakcyjnego: mgr Maria Anna Furtak (do 24 stycznia 2023 r.), dr Grzegorz Misiura (od 25 stycznia 2023 r.);
- konferencja pt. „Duszpasterstwo polonijne wczoraj i dziś. Polskie misje katolickie i parafie – dziedzictwo kulturowe”, Warszawa, 13 czerwca 2023 r., Archiwum Akt Nowych, pod patronatem JE ks. bp. dr. hab. Piotra Turzyńskiego, delegata KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej (referaty: dr Robert Zapart, „Duszpasterstwo emigracji polskiej z perspektywy polityki zagranicznej i bezpieczeństwa II i III RP – zarys problematyki”; dr hab. Stanisław Kilian, „Kościół katolicki w kształtowaniu «sił własnych narodu» – opozycji antysystemowej – na tle koncepcji polityki polskiej emigracyjnego Stronnictwa Narodowego po 1945 r.”; mgr Jadwiga Kowalska, „Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii. Historia, rola i znaczenie polskiej opieki duszpasterskiej na Wyspach Brytyjskich w latach 1894-2023”; ks. mgr Stanisław Budyn, „Polska Misja Katolicka w Niemczech – wczoraj i dziś”; ks. dr Roman Nir, „Polska Misja Katolicka w Belgii w świetle archiwaliów jej rektora ks. Jacka Przygody”; dr hab. Sławomir Łukasiewicz, prof. KUL, „Rola polskich misji katolickich w akcji pomocy dla KUL-u po II wojnie światowej – rekonesans”; mgr Mariusz Olczak, „Rola polskich misji katolickich i ośrodków duszpasterskich w dziele ratowania dziedzictwa archiwalnego poza granicami Kraju na przykładzie działalności w Ziemi Świętej ks. Stefana Pietruszki-Jabłonowskiego”; ks. prof. dr hab. Józef Wołczański, „Spuścizna archiwalna archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego w instytucjach Zachodniej Ukrainy”; dr hab. Tomasz Nowicki, prof. KUL, „Archiwum Księżych Chrystusowców w Kurytybie”; dr Paweł Sieradzki, „Parafie i kościoły polskie w USA. Historiografia, specyfika badań, interpretacje”; ks. dr Robert Czarnowski, „Parafia polonijna św. Genowefy w Paryżu w świetle dokumentacji archiwalnej Polskiej Misji Katolickiej we Francji”; ks. dr hab. Józef Szymański, prof. AP, „Parafia św. Kunegundy w McAdoo i jej duszpasterze na łamach «Dziennika Chicagoskiego» w latach 1891-1920”; prof. dr hab. Małgorzata Przeniosło, prof. dr hab. Marek Przeniosło, „Ksiądz profesor Walerian Meysztowicz w Rzymie (działalność duszpasterska, naukowa, dyplomatyczna i społeczna)”; dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert, „Formy integracji i metody oddziaływania na polskie środowiska wychodźcze po II wojnie

światowej przez kapelanów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – wybrane sylwetki”; ks. mgr lic. Daniel Tomasiak, „Ks. Jan Brandys (1886-1970) – sylwetka duszpasterza polonijnego”; mgr Zbigniew Rutkowski, „Duszpasterz Polonii w Chile – Ksiądz Michał Poradowski i jego spuścizna archiwalna w AAN – komunikat”; ks. dr hab. Sławomir Zych, „Duszpasterstwo polonijne w zwierciadle, czyli w świetle kronik parafialnych «starego kraju»”).

2. Ks. dr hab. Sławomir Zych:

a) referaty

• B. Walicki, S. Zych, „Obraz Lasowiaków w świetle sprawozdań z wizytacji kanonicznych diecezji przemyskiej początku XX wieku”, konferencja naukowa pt. „Z Sandomierskiej Puszczy. Znaki przeszłości – narracje i konteksty”, Rzeszów, 19 października 2023 r.

• S. Zych, B. Walicki, „Archiwum i biblioteka łacińskiej diecezji przemyskiej w latach 1939-1944”, międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Straty Kościoła katolickiego w Polsce w latach wojny i okupacji (1939-1945)”, Rzeszów–Lublin–Lwów, 24-25 października 2023 r.

• T. Nowicki, S. Zych, „Wsie i miasteczka w archidiaconacie pomorskim w latach 1779-1781 – ludność i religia”, ogólnopolska konferencja naukowa z cyklu: „Społeczne i demograficzne uwarunkowania przemian ludnościowych na ziemiach polskich w XIV-XX wieku”, Warszawa, 7-8 listopada 2023 r.

b) monografie

• W. Jagustyn, B. Walicki, S. Zych, *U stóp Rzeszowskiego Krzyża. 50 lat parafii pw. Świętego Krzyża w Rzeszowie 1970-2020*, Rzeszów: Bonus Liber 2023. ISBN 978-83-67230-44-5, ss. 575 + 1 nlb.

• S. Zych, *Mieleczanie wśród kapłanów łacińskiej diecezji przemyskiej. Rekonesans badawczy*, w: *Miasto. Region. Ludzie. W 550. rocznicę lokacji miasta Mielca*, red. K. Haptaś, Mielec: Muzeum Regionalne SCK w Mielcu – Muzeum Historii Regionalnej „Pałacyk Oborskich” w Mielcu 2023, s. 57-65. ISBN 978-83-61911-57-9.

c) artykuły

• B. Walicki, S. Zych, *Akcja Katolicka w Pstrągowej w okresie międzywojennym jako przejaw aktywności społeczno-religijnej wiernych*, „Resovia Sacra” 30(2023), s. 253-281.

• B. Walicki, S. Zych, *Ks. Józef Tokarski (1855-1919)*, „Rocznik Kolbuszowski” 23(2023), s. 251-270.

• T. Moskał, S. Zych, *Dekanat rudnicki w świetle wizytacji z 1918 roku*, „Saeculum Christianum” 30 (2023), nr 2, s. 316-327.

- B. Walicki, S. Zych, *Obraz dekanatu tyczyńskiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie” 32 (2023), nr 1, s. 218-229.
- B. Walicki, S. Zych, *Obraz dekanatu brzosteckiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie” 32 (2023), nr 2, s. 211-221.
- B. Walicki, S. Zych, *Obraz dekanatu sokołowskiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie” 32 (2023), nr 3, s. 215-224.
- B. Walicki, S. Zych, *Obraz dekanatu żmigrodzkiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie” 32 (2023), nr 4, s. 272-284.
- S. Zych, *Ks. Franciszek Ksawery Pawłowski (1807-1876)*, w: *Wysoka k. Łańcuta. Studia, szkice i materiały z dziejów parafii i miejscowości*, red. A. Szal, S. Zych, Wysoka: Wydawnictwo Archidiecezji Przemyskiej 2023, s. 199-217.
- B. Walicki, S. Zych, *Kult Matki Bożej wśród Lasowiaków na przykładzie wybranych sanktuariów maryjnych regionu*, w: *Lasowiacy. Znaki przeszłości – narracje i konteksty*, Rzeszów: Muzeum Okręgowe w Rzeszowie 2023, s. 67-80. ISBN 978-83-88085-65-9.
- d) redakcje publikacji
 - „Resovia Sacra” 30(2023)
 - „Studia Polonijne” 45(2023)
 - *Dzieje Kolbuszowej, t. 2: 1772-1945*, red. S. Zych, współpraca A.D. Jagodziński, Kolbuszowa: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej – Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2023.
 - *Dzieje Kolbuszowej, t. 3: Od 1945*, red. S. Zych, współpraca A.D. Jagodziński, Kolbuszowa: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej – Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2023.
- e) inne
 - B. Walicki, S. Zych [Rec.], Sabina Rejman, *Ksiądz Piotr Szczupiel (1908-1941). Oddał życie w obronie krzyża*, Rzeszów: Bonus Liber 2023, ss. 23 + [9]. ISBN 978-83-67230-57-5, „Zwiastowanie” 32 (2023), nr 3, s. 249-251.
 - kwerendy: Archiwum Archidiecezjalne w Przemyślu, Archiwum Diecezjalne w Tarnowie, Archiwum Diecezjalne w Rzeszowie
 - sekretarz komisji w postępowaniu habilitacyjnym dr. Edwarda Gigilewicza w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia
 - uzyskanie członkostwa Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu

3. Dr Paweł Sieradzki

a) referaty

- „Parafie i kościoły polskie w USA. Historiografia, specyfika badań, interpretacje”, konferencja naukowa pt. „Duszpasterstwo polonijne wczoraj i dziś. Polskie misje katolickie i parafie – dziedzictwo kulturowe”, Warszawa, 13 czerwca 2023 r., Archiwum Akt Nowych w Warszawie

b) monografie

- K.Z. Dubel, P. Sieradzki, *Père Anselme. Apôtre de l'Enfant-Jésus*, Tuolouse: Editions du Carmel 2023, ss. 258 (seria: Témoins de vie). ISBN: 9782847138146.

- K. Chrudzimska-Uhera, A.S. Czyż, P. Sieradzki, *Parafie i kościoły polskie w stanach Wisconsin, Pensylwania, Ohio, Nowy Jork, Maryland i Connecticut*, Warszawa: Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA 2023, ss. 360. ISBN: 978-83-66172-76-0.

c) inne

- kwerendy: Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, 3-16.07.2023 r.; Archiwum Założyciela Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus w Łodzi, 3-22.08.2023 r.

WSPÓŁPRACA I INNYMI INSTYTUCJAMI

a) Ośrodek:

- Towarzystwo Naukowe KUL (wydawanie „Studiów Polonijnych”)
- Archiwum Akt Nowych w Warszawie
- Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce

b) ks. dr hab. S. Zych:

- Ministerstwo Edukacji i Nauki – członek Zespołu doradczego do spraw programu pod nazwą „Rozwój czasopism naukowych” (do 31 sierpnia 2023 r.);
- Metropolita przemyski obrządku łacińskiego – współredaktor serii naukowej „Duchowieństwo (archi)diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego”;
- Diecezja rzeszowska – redaktor naczelny rocznika naukowego „Resovia Sacra”, redaktor naczelny pisma urzędowego „Zwiastowanie”, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie (jednostka formacyjno-educacyjna podległa organizacyjnie diecezji rzeszowskiej, a naukowo – Uniwersytetowi Papieskiemu Jana Pawła II w Krakowie), członek Komisji historyczno-archiwistycznej w sprawie procesu beatyfikacyjnego Jacka Krawczyka.

NAGRODY I ODZNACZENIA

Nagrodę Naukową im. Ireny i Franciszka Skowyrów w 2022 r. otrzymało Archiwum Akt Nowych w Warszawie, a w 2023 r. – prof. dr hab. Małgorzata Przeniosło i prof. dr hab. Marek Przeniosło (jedna nagroda) oraz Iwona Stefaniak, dyrektor Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce. Dnia 13 czerwca 2023 r. dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert dostał dyplom od Ośrodka za wybitne osiągnięcia na polu upowszechniania dziedzictwa intelektualnego Polonii i Polaków za granicą oraz dokumentowanie polskich miejsc pamięci w świecie.

Dnia 31 stycznia 2023 r. ks. dr hab. Sławomir Zych został odznaczony przez Zarząd Krajowy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Medalem 30-lecia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, w podziękowaniu za pełną zaangażowania pracę społeczną na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Również w styczniu 2023 r. Ośrodek został odznaczony przez Prezesa Rady Ministrów Medalem 100-lecia Odzyskania Niepodległości.

DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

Dnia 10 marca 2023 r. ks. dr hab. Sławomir Zych poprowadził w Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce spotkanie z cyklu „Akademia Polonijna”, dotyczące książki: R. Spasowski, *Spowiedź Ambasadora*, red. M. Brymora, Kraków: Universitas 2022.